

oder Ausfertigung einer Notariatsurkunde eine Unwahrheit bezeugt») ovšem za všeobecných podmínek Šu 101 tr. z., totiž že tak notář učinil, aby někoho poškodil,

bb) prokáže-li se podvodný úmysl dle Šu 197 tr. z. někomu uškodit úškodem), je tu zločin podvodu dle § 199 lit. d) tr. zák. («wenn jemand eine öffentliche Urkunde verfälscht»); bez podvodného úmyslu je tu přestupek dle § 320 lit. f) tr. zákona.

Ať tak, či onak: odsouzení pro zločin znamená též

ztrátu notářského úřadu,

(leč by bylo povoleno podmíněné odsouzení).

Seznal jsem tento případ: notář ověřil podpis osoby nepřítomné na listině bezvadné a poctivé, tak že žádného poškození ani nebylo a přece byl uznán vinným zločinem podvodu pro falšování veřejné listiny. — Byl to případ ze Slovenska.

b) Po skončení trestního řízení následuje vždy řízení kárné (§ 38, 39, 157 not. ř.)

*

Notář je orgánem veřejné důvěry. Je to značně významání v řadě společenském, ale jak z hořejšího je jasné, je to významání těžké, plné nebezpečí.

Hlavně v oboru zjišťování totožnosti stran.

Není lidsky možným, aby notář znal osobně převážnou část obyvatelstva soudního okresu v počtu mnoha tisíc osob. A tak mu nezbude, než požadovati svědky totožnosti. To však zase je pro venkovské obyvatelstvo přílišným obtěžováním. Musí se uvážiti, že se lidé do okresního města dostávají často až ze vzdálenosti několika hodin. V městě známých nenajdou. A tak by musili býti odkazováni, aby se s nepořízenou vrátili domů a přišli znovu a dovedli si svědky, které notář zná.

Když by se chtěl notář této zlé alternativě vyhnouti tím, že by v důvěře v poctivost lidí průkaz totožnosti prováděl mírněji, mohl by se snadno trpce zklamat a vlétnouti do trestu.

Je nespravedlivé celé břemeno identifikace uvalovati na notáře. Má každý nésti svůj díl:

Politické (policejní úřady) mají na základě dokonalé evidence obyvatelstva umožniti bez velkých poplatků držbu úřední osobní legitimace opatřené fotografií a ověř. podpisem strany; obyvatelstvo mělo by se opatřiti legitimacemi. —

Notáři budiž zákonem dopuštěno, aby mohl totožnost strany vzíti za prokázanou na základě její úřední osobní legitimace a znalosti věci. Každé zneužití legitimace by se postavilo pod trestní sankci.

Je to požadavek odůvodněný značným vzrůstem počtu obyvatelstva a jeho neobyčejnou moderní pohyblivostí.

A není nijak neobyčejný.

Ríšsko-německé zákonodárství dovoluje notáři uznati totožnost strany na základě pouhé »znalosti věci.« Listiny tak ověřené jsou však ohroženy, že je soudce může, ale nemusí, za dostatečné přijat a provede pak soudce o tom dodatečné šetření. (Platí i v knihov. věcech.) Dr. Reich, Not. Handb., str. 24.

U nás v oboru soud. komisařství (stejně u soudu) stačí k průkazu totožnosti: vykázati se obsílkou a znalostí věci.

Až toto praktické zařízení bude zavedeno, bude rozumně dovolávati se toho, aby celá osvědčovací agenda byla výlučně přikázána notáři.

Dr. ALOIS ŽOFKA:

O způsobech nabytí práva zástavního k věcem movitým.

I.

V loňském ročníku »Notariats-Zeitung« vyšly dva zajímavé články, zabývající se problémem smluvního zastavení movitých věcí za současného ponechání jich v užívání zástavního dlužníka: od Dra Jana Frinda »Zur vertragsmässigen Verpfändung beweglicher Einzelsachen bei Belassung derselben in Benützung des Verpfänders« v Not. Ztg. 1934 čís. 2 a od Dra Karla Stuchela pod tímž názvem v Not. Ztg. 1934 čís. 4. Ke konci Stuchelova článku připojila redakce přání po výměně názorů o tomto problému a upozornila na to, že dnešní stav teorie i praxe nepodává bezpečného a jednoduchého vodítka pro to, jak by nároky zástavních věřitelů při ponechání zástavy v užívání zástavního dlužníka byly zajištěny, a že by proto mělo příští zákonodárství na normování této otázky v zájmu právní jistoty pamatovati.

Aktuelnost našeho problému jest nesporná. Správně uvádí ve svém článku Dr. Frind, že v dnešní těžké hospodářské době snaží se mnozí úvěru potřební zastaviti své svršky, které si opatřili začasté za poslední peníze a které jsou jejich jediným zdrojem příjmů, tak, aby jim nebyla odňata možnost zastavených věcí užívati ku provozování výdělečné činnosti. Situace je, tedy komplikována protichůdnými snahami obou zúčastněných stran, — zástavního dlužníka, jemuž záleží na tom, aby zástavu podržel ve svém užívání k dalšímu provozování své výdělečné činnosti, a zástavního věřitele, jenž chce míti jistotu, že nabytí zástavního práva způsobem nepochybným a vylučujícím jakoukoli kolisi s právy k zástavě snad později nabytými (ať už s dalšími právy zástavními neb i jinými právy t. zv. věcnými). Poněvadž pak bývá zpravidla i v zájmu samých věřitelů, aby dlužník si zachoval své dosavadní výdělkové možnosti, jest situace věřitelů o to překérnější, že jim nezbude než úvěr poskytnouti a spokojiti se takovou formou zajištění, jejíž právní postačitelnost jest při nejmenším sporná. Neběží tu jen o tuto modifikaci, že totiž zástava má býti zástavnímu dlužníku ponechána v užívání; vždyť i při jiných modalitách vyskytnou se při zástavě movitých věcí velmi sporné otázky, jak z dalšího bude patrné!

Mnohdy proto nezbude praktickému právníku, k němuž se strany obrátí, než to, aby sepsal příslušnou listinu o zápůjčce, poskytnutí úvěru a pod., v ní uvedl, že se dlužník zavazuje dáti věřiteli za jeho pohledávání ty a ty movitosti do zástavy (aby byl dán t. zv. titul pro vznik práva zástavního, §§ 449 a 1368 obč. zák.) a aby posléze obě strany svědomitě poučil o tom, že ke skutečnému vzniku zástavního práva s účinky proti třetím osobám jest kromě toho zapotřebí, aby si zástavní věřitel vzal věc do schování, neb u věcí, které hmotného odevzdání z ruky do ruky nedopouštějí, aby užito bylo takových znamení, ze kterých každý zastavení lehce může seznati, — zkrátka aby upozornil na ustanovení občanského zákoníka, jednající o způsobech nabytí práva zástavního (§§ 451, 452 obč. zák.). Doporučuje se podání tohoto právního poučení formulovati v textu listiny nejlépe tím způsobem, že se zástavní dlužník v listině zaváže, že příslušný zevní akt podle zákona k nabytí práva zástavního žádaný skutečně provede. Bude pak

věcí stran, aby této pro vznik zástavního práva podstatné náležitosti dbaly a onen zevní akt samy provedly. Ale to nebude tak jednoduché, jak by se zdálo na první pohled: u mnohých věcí movitých budeme na pochybnostech, zda postačí u nich t. zv. symbolická tradice, a když ta postačí, budou tu opět potíže co do způsobu označení o zastavení, trvalosti takového označení a pod. Praktický právník bude se svým právním poučením ve velmi podivné situaci, neboť sotva bude mu možno dáti poučení určité a nekolísavé. Obtíže jeho budou zkomplikovány ještě tím, že při realizování zástavního práva k oněm věcem movitým, které jsou jediným zdrojem výdělečné činnosti zástavního dlužníka, budou tu věci podle exekučního řádu z exekuce vyňaté, — i na to bude muset pamatovat!

Z vylíčeného stavu podává se důležitost kautelární jurisprudence, zejména její zodpovědnost v těchto (a ovšem i v mnohých jiných) majetkoprávních záležitostech občanstva, při kterých je možná tak různá interpretace a aplikace právních norem.

A běží-li o otázky sporné u těch, kdož se aplikací právních norem zabývají z povolení, jak vypadá pak »právní výklad« a »tvoření norem« nepovolnými fušéry a pokoutníky! Dnešní hospodářská situace, v níž každá zbytečná ztráta peněz jest nejen pro jednotlivce, ale i pro celou společnost bolestnou a proto nesociální, by tím spíše potřebovala vydání nebojácného a důsledného zákona proti pokoutnictví; dočetli jsme se však, že pokoutnictví jest politikum a že proto dosavadní neutešený stav v této věci zůstane i nadále! Neměla by i zde místa »regulace výroby«? Za dané situace nepomůže jen solidní práce, ale hlavně důsledné trvání na přísném výkladu a v každém případě hájení přísného a spravedlivého práva a dodržování zákonem předepsaných náležitostí a formálností, zejména tam, kde jde o věci sporné. Často se mluví o tom, že právo má jíti s duchem doby a přizpůsobovati se rozvoji hospodářského života¹⁾; devisa tato (ostatně metajuristická) jest zajisté správná nesmí se však zapomínati, že platí v plné míře jen pro obsahovou tvorbu norem generelních (tedy pro zákonodárce!) a že neplatí již tak docela pro toho, kdo dané právní normy aplikuje neb při aplikaci jich spolupůsobí.

Přikročíme však k věci! Prve než podáme kritiku řešení, jak jsou podávána v obou shora citovaných pojednáních, pojednáme vůbec o způsobech nabytí práva zástavního k věcem movitým; že tím překročíme užší rámec obou článků, v nichž uvažováno hlavně o možnosti ponechání zástavy v užívání zástavního dlužníka, nebude na škodu, při řešení i tohoto užšího problému nutno ostatně vyjít ze širší základny §§ 451 a 452 obč. zák.

II.

Prohlédneme-li si náš občanský zákoník, shledáme, že partie o právu zástavním vůbec vyznačuje se mimořádnou skromností norem.²⁾ A to ještě zástavní právo k vě-

¹⁾ Toto přílišné vyhovívání hospodářským potřebám svádí na př. při výkladu §u 54 not. ř. k tomu, že se přípustnost nahrazení formy notářského spisu při jednáních této formy vyžadujících pouhou solemnisací odůvodňuje přímo tím, že by jinak tento § 54 neměl praktického významu; zapomíná se však, že praktický význam jeho tkví »asi jen« v možnosti dosáhnouti významných následků procesních — o tom však z dobrých důvodů až někdy později!

²⁾ Tak uznal již Behrend, Holtzendorff. Encykl., 2. vyd., str. 299, 300, Pfaiff-Hoimann, Comm. I. 1., str. 55;

cem jest jako »Normalfall« upraveno podrobněji ve srovnání se zástavním právem k právům, služebnostem, pohledávkám a s pignus irregulare. Přes to však vydává Demelius občanskému zákoníku pochvalné vysvědčení pravě, že »ist doch anderseits anzuerkennen, wieviel es (scil. občanský zákoník) mit wenigen Worten zu sagen wußte« (l. cit. sub marg. str. 2). Máme-li vyplniti jeho mezery, musíme — mimo jiné — znáti i poměry, za kterých svého času zákonodárce pracoval, a principy, jimiž byl veden. V podstatě běží zde o výklad systematický, při kterém nutno přihlížeti i k principům regulativním, jež při kodifikaci hrají významnou úlohu. Proto není na škodu, obeznámíme-li se i s dějinami kodifikace. O věci můžeme se zde zmíniti ovšem jen velmi stručně a pro náš účel v podstatě dovoditi, že úprava zástavního práva k věcem movitým v našem občanském zákoníku opírá se vědomě o římské právo, z části však i o právo německé a pruský Landrecht; ohledně tohoto stojí za zmínku výrok rakouské dvorní komise pro zákonodárství u příležitosti předložení návrhu obč. zák. v r. 1808: »In Rücksicht des Pfandrechts und des Rechts der Dienstbarkeiten ist kein wichtiger Unterschied zwischen dem österreichischen und preussischen Rechte.« Podle Demelia (l. cit. str. 8.) lze pruského Landrechtu použiti docela jako komentáře k našemu občanskému zákoníku: jest proto možno pro výklad toho, co redaktoři občanského zákoníka chtěli vyjádřiti nebo co vyjádřili nesprávně neb nezřetelně a stručně, uchýliti se k všem oněm složkám, jež spojením vytvořily rakouské právo soukromé.

Z práva německého převzat byl hlavně t. zv. princip publicity při nabytí práva zástavního. V tomto směru se redaktoři občanského zákoníka emancipovali nejvíce od římského práva, podle něhož zástavního práva se nabývalo pouhou smlouvou bez jakýchkoliv zevních aktů, zřízení zástavního práva dokumentujících.³⁾ Princip tento spočívá v tom, že zástavního práva k movitým věcem může býti s plnými účinky proti třetím osobám nabyto takovým způsobem, který zevně zastavení dokumentuje tak, »damit jedermann auf die Einschränkung des Eigenthümers aufmerksam gemacht und gewarnt werde« (Zeiller, Comm. II. 1 ad 451, 2 str. 256). Jinak dána jest možnost pro vznik kolís s právy k movité věci později nabytými, ohrožena jest bezpečnost právního obchodu. Právní řád může kolís tímto brániti různým způsobem, na př. odnětím dlužníkovy dispozice civilně právními zákazy, trestním stíháním toho, kdo věc nekolikráte zastavil⁴⁾; nejúčinnější způsob bude zajisté ale ten, jímž se zástavnímu dlužníku fysicky znemožní věci nakládati, čehož se docílí patrně tím, že věc uvedena bude pod skutečnou moc zástavního věřitele a zástavnímu dlužníku se tak zabrání s věcí jakýmkoli způsobem nakládati. Pro vyhovění principu publicity v onom nejvlastnějším smyslu by stačilo snad pouhé označení zevní⁵⁾, poznatelné třetími, přes to však žádný právní řád z dobrých důvodů se touto formou nespokojí, a to proto, že »Beseitigung der Disposi-

Tilsch v předmluvě k Zástavě ruční 1897, a zejména dovozuje Demelius. Das Pfandrecht an beweglichen Sachen nach öster. bürgerl. Recht, 1897, str. 1 násl., jenž mluví docela o »Dürftigkeit« a »Unvollständigkeit«.

³⁾ Nedostatek římského práva po této stránce, ohrožující úvěr, uznávají sami romanisté, na př. Brun s v Holtzendorff. Encykl., 2. vyd., str. 376.

⁴⁾ Crimen stell'onatus v římském právu Cod. 9, 34.

⁵⁾ K tomu blíže srv. Demelius l. cit. srv. 155 násl.

tionsmacht des Verpfänders ein wenigstens ebenso wichtiges Erfordernis für die Pfandrechtscreierung ist, als die äussere Erkennbarmachung der Verpfändung. Da nun diese durch Übergabe der Pfandsache an den Pfandgläubiger erfolgende Dispositionsentziehung fast in allen Fällen auch äusserlich erkennbar ist, so wirkt sie nebenbei auch Publicität, verrichtet also zwei wichtige Functionen auf einmal.«⁶⁾ Velmi výstižně vysvětluje účel odevzdání, t. j. onoho aktu, jímž se věc dostává do skutečné moci nabyvatele věcného práva, Tilsch⁷⁾: »Odevzdání není formou nahodile volenou, naopak dlužno říci, že jest formou přirozenou, uvádějí vůli stran směřující k založení právní moci nad věcí ve skutečnost. Odevzdání poskytuje též výhodu forem vůbec, totiž jest jakousi zárukou vážné pravé vůle. Zároveň zachování této formy má za následek jistou publicitu práva věcného a právě tento význam tradice to jest, na který zákoník občanský klade hlavní váhu. Úkol, který při nemovitostech má zápis v knihách veřejných, totiž zjednaní publicity a tím jistoty obchodu právního, má při věcech movitých míti odevzdání. Na parallelu tu všude v zákoně se pomýšlí (§§ 426, 431, 322, 451).« Tilsch správně zdůrazňuje, že občanský zákoník hledí na moment publicity při zástavním právu více než při vlastnictví.

Povšechně možno tedy říci, že tvůrci našeho občanského zákoníka rozhodli se kolise mezi právem nabytým a požadavkem na jistotu právního obchodu řešiti ve prospěch jistoty právního obchodu, postarali se však i o ochranu nabytého práva zdůrazněním principu publicity. (Pokračování příště).

NOTÁŘSKÁ KOMORA V PRAZE.

Čís. jed.: 785 n. k.

Pozvání

k řádné valné hromadě sboru notářů obvodu sborových soudů v Praze, Jičíně, Klatovech, Kutné Hoře, Mladé Boleslavi, Písku, Plzni a Táboře,

kteří konati se bude

v neděli, dne 28. dubna 1935

o 9. hodině dopolední v hotelu »Paříž« v Praze I.,
Ul. U Obecního domu č. 4 n. (přízemí vlevo — zelený sál).

Pořadí jednání:

1. Sdělení předsednictva.
2. Čtení protokolu o schůzi minulé.
3. Zpráva výroční.
4. Zpráva pokladní za rok 1934 a návrh na stanovení komorního příspěvku pro rok 1935/36.
5. Zpráva přehližitelů účtů.
6. Volné návrhy.

Poznámka. Jelikož účast při valných schůzích kolegia náleží ke stavovským povinnostem, upozorňují se pp. členové kolegia, že pouze závažná příčina může nedostavení se ke schůzi omluviti. (§ 4 jedn. řádu.)

Sbor může se platně usnášeti, je-li kromě předsedy ještě alespoň 25 členů sboru přítomno.

Notářská komora v Praze,
dne 5. dubna 1935.

President: Dr. Čulík v. r.

⁶⁾ Tak Demelius I. cit. srv. 158 násl.

⁷⁾ Týž: Zástava ruční, 1897, str. 32.

Notář JUDr. Josef Hausmann v Jaroměři zaslal nám tuto zprávu: **Obliterace kolků notářů jako soudními komisaři.** V čísle 1/35 pod tímto heslem uveřejněný výnos okr. finančního ředitelství v Jičíně, že totiž dlužno dle šu 12 nař. č. 380/15 kolků na protokolech soudního komisařství obliterovati kulatým (?) úředním notářským razítkem, nepovažují za správný. Citované nařízení mluví o soudním razítku, kterým mají býti kolkové obliterovány, ale současně praví, není-li toho soudního razítka po ruce, že má býti obliterováno čarami, a tento předpis dlužno jako nejbližší vzít za směrnici pro úřadování notářů jako soudních komisařů. Při tom třeba uvážiti dále, že notář má užívati úředního razítka při výkonu úřední činnosti dle »notářského řádu«, tedy dle šu 1 not. ř. jako »iudex chartularius«, a užívání toho razítka v přenesené působnosti soudního komisaře není předepsáno. Pro výklad, jak jest uveden v tom výnosu, svědčily by ovšem předpisy otištěné Šedivou, ty však dlužno považovati za zastaralé. Dle mého názoru má notář obliterovati kolkové čarami a soudní kancelář po předložení spisů má tyto kolkové přetisknouti soudním razítkem.

V téže věci zasílá nám notář Dr. J. Janda v Ústí n. L. toto pojednání:

Navazuji na článek kolegy Karla Picka v minulém čísle »Českého Práva«.

Mám za to, že výnos jím uváděný spočívá na omylu.

Cituji texty výnosů ministerstva financí č. 91/1860 ř. z. a 80/1856 ř. z.:

Výnos ministerstva spravedlnosti a financí ze dne 10. dubna 1860 č. 91 ř. z. ohledně povinnosti notářů k překolkování kolkových známek přicházejících ve smírčím řízení.

Vzhledem na nařízení ze dne 29. října 1859 č. 202 ř. z. o kolkové povinnosti při přihláškách pohledávek ve smírčím řízení před notáři, se nařizuje, že notáři v případech, ve kterých mají zakročiti jako soudní komisaři ve smírčím řízení, jsou povinni spisy, jež jsou u nich v této jejich vlastnosti podány a v nichž upevněné kolkové předpisy šu 3 nařízení ze dne 28. března 1854 č. 70 ř. z. přepsány, ihned při podání překolkovati svou notářskou pečeti, dříve však do každého kolkového vpsati datum podání.

Další překolkování těchto kolků na těchto spisech, když tyto byly předloženy soudu, bylo-li tohoto nařízení uposlechnuto, místa nemá.

Ohledně překolkování oněch listin a spisů, které k notářům dospívají ne ve vlastnosti shora uvedené, zůstává při výnosu ze dne 6. května 1856 č. 80 ř. z.

Výnos ministerstva financí z 6. května 1856 č. 80 ř. z.

V dohodě s ministerstvem spravedlnosti se prohlašuje: Notáři nemohou býti počítáni k veřejným úřadům, kterým dle šu 7 nařízení ze dne 28. března 1854 č. 70 ř. z. jest nařízeno překolkování kolkových známek.

Musí tedy kolkové podléhající listiny notáři vyhotovené, při kterých dle šu 3 a 4 uvedeného nařízení může kolkové povinnosti býti vyhověno překolkováním známky a tato kolková povinnost nebyla splněna přepsáním kolkové známky dle způsobu v šu 3 onoho nařízení uvedeného, úřední pečeti jednoho v šu 7 zmíněného nařízení vypočtených veřejných orgánů býti překolkovány.

Přetištěním kolkových známek notářskou pečeti nemůže splnění kolkové povinnosti býti způsobeno.

Výnos první jedná výhradně o případech, kdy notáři jako soudní komisaři vystupují v řízení smírčím.

Takovéto řízení smírčí notáři nyní vůbec nevykonávají a vztahuje se na jejich činnost soudně komisařskou výhradně nařízení č. 80/1856, které jako dosud platící, jest otištěno v poplatkovém právu, kdežto prve marně jsem tam hledal a vyhledal jsem je přímo v říšském zákoníku.

Jestliže tímto nařízením č. 80/1856 je notářům přímo zapovězeno obliterovati kolkové na protokolech jimi sepsaných, a povinnost ta vyhrazena jest soudům, nemůže jim tato povinnost býti okresním neb finančním zemským ředitelstvím na základě výnosu č. 91/1860 vztahujícího se výhradně na speciální řízení smírčí, ukládána.

Protože však vyřešení této otázky má pro nás značný význam, bylo by záhodno, aby vyřešena byla způsobem veškeré pochybnosti odstraňujícím.

upravovali jejich útraty, to jest aby tito hodnotili jejich práci. Notáři chtějí, aby podléhali pouze soudcům. Tento požadavek jejich podporujeme, uznáváme jej za správný. Byl by také správný náš požadavek, aby také naše práce byla přezkoumávána jen soudci, a nikým jiným.

9. Vedle toho neoficiálně notáři vyžadují pensijní a starobní pojištění příslušníků svého stavu a toto volání jest voláním naším. Mám také za to, že uskutečnění této nutnosti nedocílíme odděleně, nýbrž společně, a také dojde-li k uskutečnění tohoto pojištění, měl by býti zřízen samostatný ústav pro advokáty a notáře a jejich koncipienty.

A nyní několik upřímných slov o tom, co nás dělí. Se strany kolegů notářů se vznášejí požadavek, aby notáři byli jediné oprávněni sepsávat listiny, to jest, aby každá smlouva, tržba, nájemní atd., dlužní úpis, kvittance a p. byla právně sepsána pouze notářem. Tento požadavek s druhé strany budí největší odpor se strany advokátů, a jeho neustálé vyzvedávání jest překážkou, proč oba stavy se nemohou sejít. Prosíme, aby bylo uznáno, že notáři tento požadavek prosadit nemohou, a aby tedy od něho upustili dobrovolně. Advokáti smířili se s tím, aby zůstal stav dosavadní, aby totiž pro určitá kvalifikovaná právní jednání zůstala vyhrazena forma notářského psíu, brání se rozšíření této formy a nemohou vůbec přijati takovou úpravu, aby jim bylo znemožněno listiny vůbec sepsávat. Advokáti mají na mysli zejména advokáty venkovské, velkou většinu svého stavu, kteří by nemohli existovat, kdyby jim byly vzaty listiny. Na venkově jest vlastně notář advokátem s tím, že má svoji agendu notářskou na víc. Advokát sice má právo zastupovati před krajským soudem, avšak pro venkovského advokáta to není hlavní zdroj jeho výživy. Při sporech pod Kč 5.000.— nemohl by advokát býti živ, když by neměl agendy smluvní. — Konečně kolegové notáři nemohou tento svůj požadavek dosáhnouti také z toho důvodu, že při každé úpravě posuzuje se věc se stanoviska zájmu veřejnosti, nikoliv jen pro zájem jednoho stavu — advokátního nebo notářského — a zájem veřejnosti mluví pro to, aby obecně právo hledající mělo možnost výběru svých právních přítelů, a nevidí se důvodu, proč by právě advokáti byli nebo měli býti vyloučeni z práva sepsávat listiny, když oni mají značné zkušenosti s tím, jak který institut právní, nebo jeho formulace v právním životě se jeví při zkoušce, kterou smlouvy musí podstoupiti: při sporech. Vzdělání pak advokáta a notáře jest stejné a není důvodu, aby oba stavy neměly stejné právo při agendě listinné.

Advokáti proto myslí, že volání notářů po výlučném právu listinném nemůže býti vyslyšeno z důvodů všeobecně platných, a myslí si, že by oběma stavům více prospělo, když by tento požadavek se strany notářů proti advokátům vznášen nebyl, aby však oba stavy snažily se prosadit toto společné právo proti těm, kteří nemají ani stejné vzdělání, ani stejné zkušenosti, ani stejnou zodpovědnost vůči veřejnosti, jako mají tyto dva stavy příbuzné. Neodborným zhotovováním smluv utrpí obecně značnou škodu — jsou toho každý den časté příklady, — takže musí býti obecně chráněno před takovým obstaráváním práva, jako se děje pokoutnictvím pod jakýmkoliv jménem.

Jest proto mým přesvědčením, že jest nezbytně nutno, abychom zanechali mezi sebou neplodných šarvátek, svůj názor mezi sebou revidovali, a nastoupili společnou cestu za prosazením svých požadavků společných a to nejen v zájmu svém, jako zejména v zájmu veřejnosti.

Dr. ALOIS ŽOFKA:

O způsobech nabytí práva zástavního k věcem movitým.

(Dokončení.)

III.

Především v předcházejícím odstavci stručný výklad o principech, jež kodifikátory našeho občanského zákonníka při normování této partie ovládaly, a o jejich účelnosti, přikročíme k interpretaci zákonných ustanovení, jak byly textovány.

§ 451 obč. zák. pod nadpisem »a) durch körperliche Übergabe« praví:

»Um das Pfandrecht wirklich zu erwerben, muss der mit einem Titel versehene Gläubiger die verpfändete Sache, wenn sie beweglich ist, in Verwahrung nehmen: ...«

§ 452 obč. zák. pod nadpisem »c) durch symbolische Übergabe« praví:

»Bei Verpfändung derjenigen beweglichen Sachen, welche keine körperliche Übergabe von Hand zu Hand zulassen, muss man sich, wie bei der Übertragung des Eigentums (§ 427), solcher Zeichen bedienen, woraus jedermann die Verpfändung leicht erfahren kann. Wer diese Vorsicht unterlässt, haftet für die nachteiligen Folgen.«

Porovnáním těchto ustanovení s ustanoveními o způsobech odevzdání movitých věcí do vlastnictví (§§ 426 až 428 obč. zák.) by se snad na prvý pohled zdálo, že pro nabytí zástavního práva k movitostem lze užití týchž forem jako u odevzdání do vlastnictví, případně by paralela taková sváděla k analogickému použití. Věc je však jiná. § 451 praví: »...muss der Gläubiger die verpfändete Sache in Verwahrung nehmen«, kdežto § 426 mluví pouze o »körperliche Übergabe von Hand zu Hand«. Tím tedy, že pro odevzdání movité věci (a to takové, pro kterou neplatí způsob nabytí upravený v § 452) do zástavy je normováno, že věřitel musí zastavenou věc vzít do svého vnitřní, ukládá se náležitost přísnější než pro nabytí práva vlastnického. To správně vystihl Tilsch (l. c. str. 33), který z toho dovozuje další důležitý fakt, že »vůle stran při aktu odevzdání směřovati musí k trvalé detenci věci zástavním věřitelem, neb užito tu bylo téhož výrazu, jako při smlouvě schovací (Verwahrung), která také k trvalé detenci směřuje.«⁸⁾ Pregnantněji jest tento požadavek trvalé detence normován v pruském Landrechu I. 20 § 104: »dass die Übergabe so geschehen müsse, dass die Sache in die körperliche Gewahrsame des Gläubigers wirklich gelange und darin verbleibe« — stejně i v právu francouzském Cod. civ. čl. 2076. — Ta okolnost, že v zákoně se výslovně nenormuje, aby zástavní věřitel zástavu ve svém schování podržel, není proto rozhodná. Naš nejvyšší soud sice v důvodech k rozhodnutí z 8. července 1924 Rv I 745/24, Vážný č. 4050, uvádí, že »jako věcné odevzdání (§ 451 obč. zák.), tak i odevzdání znamením (§ 452 obč.

⁸⁾ Srv. i rozh. nejv. soud. dvora z 20. května 1875 Gl. U. č. 5730, jež praví: »Zur Constituirung eines Pfandrechts genügt nicht bloss die körperliche Übergabe der Pfandsache an den Gläubiger; er muss auch die Sache in seine Verwahrung nehmen und sich daher zu derselben in ein solches Verhältniss setzen, dass er jederzeit darüber disponiren kann. Diese Voraussetzung trifft nicht zu, wo die Sache zwar dem Gläubiger übergeben, allein von ihm dem Verpfänder zur Benutzung wieder überlassen worden ist.«

zák.) představuje pouze jediný, jedenkrát vykonaný úkon, nikoli trvalé jednání, nebo jednání ustavičně se opakující, zástavní právo už se jím (sc. jediným odevzdáním) uskutečňuje, v rozhodnutí ze 4. února 1932 Rv I 1360/30, Vážný č. 11.363, však tento názor správně opouští, uváděje v důvodech: »Tento názor, jenž byl také vysloven v ojedinelém případě nejvyšším soudem (sb. u. s. č. 4050), není udržitelný. Účelem ustanovení §u 452 obč. zák. jest právě ochrana obecnosti... tomuto účelu... může vyhovět jen označení značkami, které nelze odstranit, tak aby skutečnost zabavení byla na venek trvale zřetelná... má nahradit uschování podle §u 451 obč. z. ... Odstraněním označení pomijí zástavní právo právě tak jako pomijí vydáním věci z uschování.« Ostatně postačilo by poukázat na samozřejmý princip podávající se ze systematického výkladu zákona, jak již na to upozornil Demelius: nemůže být dovoleno, aby stav, který by zabránil vzniku zástavního práva, byl dodatečně vůli stran přivoděn, aniž by se dotkl zástavního práva již vzniklého.

Jest tedy nesporné, že u zastavení movitých věcí (s výjimkou těch, jež má na mysli § 452 obč. zák.) nutno podle ustanovení §u 451 obč. zák. provést hmotné odevzdání tak, že věc odevzdá se zástavnímu věřiteli do schování a že tento stav má být trvalý.⁹⁾

V literatuře i judikatuře uznává se za přípustnou pro nabytí zástavního práva k movitým věcem t. zv. *traditio brevi manu*: má-li totiž věřitel již detenci věci z nějakého jiného důvodu (na př. depositum, commodatum), stačí prohlášení vůle obou stran, že věřitel bude nadále věc detinovat jako zástavu.¹⁰⁾ Tradicí touto vyhoví se rovněž ustanovení §u 451 obč. zák. a přivodí děj a stav tímto zákonným ustanovením povinený. Z novější judikatury sluší tu poukázat na rozhodnutí našeho nejvyššího soudu ze 7. ledna 1928 R I 1094/27, Vážný č. 7.680, jež praví: »K věcem, jež byly již v moci věřitelově, k nimž však neměl věcného práva, lze zřídit zástavní právo prohlášením, že je bude věřitel držeti nadále mocí zástavního práva. Stačí, že věc byla ponechána v moci věřitelově, předpokládajíc, že důvodem tohoto ponechání bylo zajištění jeho pohledávky zástavním právem. To platí necht jde o věci, které mohou být vzaty v úschovu, neb o věci, které nepřipouštějí hmotného odevzdání« a na rozhodnutí z 10. listopadu 1930 Rv I 1915/29, Vážný č. 10.310, které vyslovuje totéž.

Traditio brevi manu patří mezi ony druhy odevzdání, jež se uskutečňuje prohlášením (§ 428 obč. zák.); naproti tomu druhý způsob takového odevzdání prohlášením, t. zv. *constitutum possessorium* (ten, kdo má dosud věc v detenci, ponechá si ji nadále a prohlásí, že ji bude detinovat nadále jménem druhého) byl právem ze způsobů nabytí práva zástavního vyloučen: arg. »in Verwahrung nehmen« §u 451 obč. zák.¹¹⁾ Zákonodárce byl by jistě přípustnost tohoto způsobu pro nabytí práva zástavního v zákoně výslovně stanovil, jak to učinil u služebností v §u 481 obč. zák. Nelze proto §u 428 obč. zák. co do constituta possessorního pro zástavní

právo per analogiam použít.¹²⁾ Přes to dovozuje Nippel (*Erläuterungen* III., str. 463), že stačí-li *constitutum possessorium* při nabytí vlastnictví, že stačí i pro nabytí práva zástavního. Nippel vychází totiž z úvahy, že v tomto případě — když bychom totiž použili držebního konstituta — nastoupí tytéž právní účinky, jaké by nastaly, když by věřitel zástavu právě mu odevzdanou s výhradou svého zástavního práva opět dlužníkovi vrátil. poukazuje tu na ustanovení §u 467 obč. zák.

Tento § 467 si pro zajímavost očitujeme: pod nadpisem »*Erlöschung des Pfandrechtes*« textuje takto:

»Wenn die verpfändete Sache zerstört wird; wenn sich der Gläubiger seines Rechtes darauf gesetzmässig begibt; oder, wenn er sie dem Schuldner ohne Vorbehalt zurückstellte, so erlischt zwar das Pfandrecht, aber die Schuldforderung besteht noch.«

Nippelův poukaz na § 467 obč. zák. zdá se tedy na prvý pohled pozoruhodný: z toho totiž, že podle tohoto §u zástavní právo zaniká vrácením zástavy bez výhrady, usuzuje se na to, že zástavní právo nezanikne, když se při vrácení věci dlužníkovi vyhradí. Mayer (*Soustava obč. práva* II. 1924 str. 237) k tomuto §u 467 uvádí, že podle tohoto ustanovení zdála by se mobilární hypotéka, t. j. zástava na movitých věcech bez držby, — kterou občanský zákoník z dobrých důvodů zavrhl — přece přípustnou; na str. 194 l. c. též uvádí, že výhradou zástavního práva při vrácení zástavy »se stává držební konstitut přípustným pro účely práva zástavního, nepovažuje-li se to za neslučitelné se zásadou o zřejmosti práva zástavního«; úvaha tato jest potud správná, že poukazuje na souvislost §u 467 a constituta possessorního. Podobně argumentuje i Pfersche (*Grundriss* str. 66), který taktéž žádá, aby výhrada se projevila takovým způsobem, z něhož by každý mohl zastavení lehce seznati. Zdá se však, že Mayer přece jen se nevyslovuje pro přípustnost držebního konstituta, neboť věc formuluje na str. 237 opatrně tak, že rozporu, který by vznikl připuštěním zástavy bez držby, se zamezí. omezí-li se možnost výhrady §u 467 obč. zák. pouze na přechodné vrácení. K témuž stanovisku, že totiž výhrady §u 467 lze užít jen při přechodném, dočasném vrácení zástavy dlužníkovi, hlásí se i Krainz (1883, pozn. 8) a zřejmě i Stubenrauch (*Commentar* I. 1898 str. 661), který uvádí, že vrátila-li se zástava s výhradou, na př. aby vlastník mohl věc někomu, kdo ji chce koupit, ukázat nebo aby věc užil při nějaké slavnosti jako ozdoby — tedy vesměs případy dočasného vrácení, z úsluhy, — nemůže v tom být spatřováno vzdání se práva zástavního; že ovšem může být zástavní věřitel o zástavu při takové příležitosti připraven, když ji dlužník na př. zasantročí, jest jiná věc. Tilsch (l. c. str. 33) usuzuje, že k dalšímu trvání již skutečně vzniklého práva zástavního nevádí, vrátí-li věřitel věc dlužníkovi s výhradou, že však se vydává vrácením zástavy v nebezpečí podávajících se z §§u 367 a 456 obč. zák.; tento názor Tilschův jest však v rozporu s jeho dříve již zmíněným názorem o trvalosti detence a s naprostým odmítnutím držebního konstituta. Tilsch patrně přehlédl, že § 467 obč. zák. co do oné výhrady nutno ze systematických důvodů vykládati jen v souvislosti s nepřipustností držebního konstituta pro účely zástavního práva.

K výkladu §u 467 obč. zák., jenž jest opravdu velmi sporný v literatuře, — ač se převážně uznává moment pouze dočasného vrácení zástavy a tím jeho kategorická

⁹⁾ Srv. i Krčmář, *Základy přednášek o právu občanském* díl II. Práva věcná část 3., 1926, str. 55.

¹⁰⁾ Srv. na př. Zeiller, *Comm.* II. str. 258, — uznávají ostatně téměř všichni teoretikové.

¹¹⁾ Srv. též Krainz II. 1 § 273 pozn. 10, Zeiller *Comm.* ad 452 str. 259: »kann für ein zweckmässiges Mittel zur Bekanntgabe nicht gehalten werden.«

¹²⁾ Srv. Frindv cit. článku *Nt. Ztg.* 1934 str. 8.

platnost vlastně popírá — upozornil velmi instruktivně Demelius¹³⁾ poukazem na to, že při normování tohoto §. 467 působily nepříznivě dva činitelé:

a) především obecnoprávní nazírání, že pro vrácení zástavy jest rozhodným hledisko vzdání se, což bylo správné ovšem pro římské právo, které nežádalo k nabytí práva zástavního zevního aktu.

b) dále ta okolnost, že redaktoři občanského zákoníka se sice opírali o pruský Landrecht, avšak jeho normy přejímali leckdy tak zkráceně, že správná jinak myšlenka vzoru byla opuštěna a do důsledků neprovedena. Pruský Landrecht obsahuje totiž v §. 253 ustanovení, že bezvýhradné vzdání se držby způsobí zánik práva zástavního (tedy stejně jako praví i náš §. 467), hned ale v dalším §. 254 ustanovuje, že výhrada při vrácení účinná působí jen proti příjemci zástavy, nikoli však i proti třetím osobám. Správně proto Dernburg¹⁴⁾ k tomuto ustanovení pruského Landrechtu uvádí, že věřitel, který zástavu svému dlužníku s výhradou vrátil, má toliko osobní nárok na vrácení, že však práva zástavního jako takového, proti třetím osobám účinného, ztratil. Demelius proto z tohoto stavu dovozuje, že stejný názor jest zastávati i pro naše právo (že tedy při vrácení zástavy dlužníku s výhradou zástavního práva zástavní právo s t. zv. věcně-právními účinky zaniká a věřitel může jen na dlužníku vrácení zástavy žádati), i když se zdá, že §. 467 něco jiného ustanovuje. Názor tento podporován jest i samým Zeillere¹⁵⁾. Ostatně je tu poukázati i na ustanovení §. 456 obč. zák.

Mám proto za to, že nutno zahrnouti názor, jenž vykládá §. 467 obč. zák. tak, že právo zástavní se zachová, vrátí-li zástavní věřitel zástavu dlužníku s výhradou svého zástavního práva. Nehledíme-li již ani k oné nešťastné textaci §. 467, rozhodneme se pro opačný názor, že totiž vrácením zástavy s výhradou zástavní právo s t. zv. věcně-právními následky, jak je občanský zákoník normuje, zaniká, že systematické interpretace, vycházející ze základního ustanovení §. 451 obč. zák. (arg.: »Verwahrung«; tento povinovaný stav přece zaniká, jakmile se věc vrátí dlužníku!) a z nepřipustnosti držebního konstituta pro nabytí práva zástavního (týž faktický stav, jaký vznikne užitím držebního konstituta, nastal by přece vrácením zástavy dlužníku s výhradou!). Že se zachování práva zástavního při vrácení zástavy s výhradou nezachrání ani tím, že bychom — podle Pferscheho — onu výhradu dokumentovali nějakým označením o zástavě svědčícím, podává se opět z výkladu §. 452 obč. zák. a nepřipustnosti použití t. zv. symbolické tradice u věcí, k nimž nabytí práva zástavního normuje §. 451 obč. zák.

Pokud pak jde o t. zv. symbolické odevzdání — jak je normuje §. 452 obč. zák. — je předem zdůrazniti, že jest »vůbec jen subsidiární, omezeno jest na způsob publicitu zaručující«.¹⁶⁾ Lze ho užití jen u takových věcí, které, jak zákon praví, nepřipouštějí hmotného odevzdání z ruky do ruky. Pro naše právo bude proto trvati na tom, že musí jíti o věci, které podle své povahy hmotného odevzdání nepřipouštějí, což je důležité pro aplikaci v tom směru, že není možno usuzovati na při-

pastnost symbolické tradice u takových věcí, u kterých by pro nepřipustnost hmotného odevzdání byla jiná příčina než povaha, vlastnost věci: tak na př., když by se strany shodly na tom, že u věcí, které hmotného odevzdání připouštějí, užijí tradice symbolické. Jde o předpis kogentní a ovšem výjimečný, nutno proto při výkladu jeho interpretovati restriktivně. To platí tím spíše, že připustnost této tradice symbolické k účelům práva zástavního odporuje vlastně jinak důsledné myšlence zákona, že totiž zástava má býti odňata dispozici dlužníkově. Lze proto říci, že jediné u takových věcí, jež dopouštějí symbolické tradice, uplatnila se ona zásada publicity v tom nejužším slova smyslu.

Náležitosti, jichž je k odevzdání symbolickému zapotřebí, normovány jsou v zákoně (§. 452 obč. zák.) tak, že užití jest takových znamení, z nichž každý může lehce poznati, že věc byla zastavena; ze způsobů odevzdání uváděných v §. 427 obč. zák. — jenž je v §. 452 obč. zák. citován — bude tedy věc nepochybná u t. zv. odevzdání signifikací; jak se však podává z redakčních prací,¹⁷⁾ měli redaktoři občanského zákoníka na mysli připustnost všech způsobů v §. 427 obč. zák. uvedených, tedy i odevzdání listinami a nástroji; pokládáme-li však za zásadu ustanovení o užití takových znamení, z nichž lze zastavení lehce seznati, přisvědčíme panujícímu mínění, že odevzdání listinami takovému označení nevyhoví a tudíž zástavní právo nevznikne. Jak z uvedeného vysvítá, ponecháno jest při aplikaci značné pole uvážení soudcové. Judikatura se proto tímto symbolickým odevzdáním velmi často zabývala; z judikatury našeho nejvyššího soudu poukazují tu na rozhodnutí citovaná ve sb. V á ž n ý čís. 3161, 3512, 4041, 4050, 5181, 4560, 4613, 4883, 5107, 5598, 5732, 7318, 8891, 10624, 11340, 11363, 12138, 13545. V podstatě možno uvést:

a) uznává se, že odevzdání symbolické není přípustno pouze v těch případech, ve kterých hmotné odevzdání je vyloučeno absolutně: u movitých věcí lze sotva mluvit o naprosté technické nemožnosti hmotného odevzdání, proto nutno míti za to, že zákon má na mysli takové věci, při kterých by skutečné odevzdání bylo spojeno s velikými obtížemi (tak V á ž n ý č. 4041, 4560, 5107, 5598) neb přičilo by se pro tuto těžkou proveditelnost zvyklostem obchodu. Tomu svědčí i doslov §. 427 obč. zák., jenž uvádí (příkladem) věci, u kterých hmotné odevzdání technicky by bylo možné;

b) vyžaduje se užití takových znamení o zástavě svědčícími, z nichž každý může lehce zastavení seznati (srv. V á ž n ý č. 5732, podle něhož nestačí nálepky, vyznačující nabytí práva vlastnického; V á ž n ý č. 4560: »by každý třetí, šetře obyčejné opatrnosti, mohl zastavení lehce poznati«; V á ž n ý č. 5107: »nedostačuje označení, k jehož seznání by se vyžadovala podrobná a obezřetná prohlídka, nýbrž jen označení, jež lze jen při nápadné nepozornosti přehlédnouti«; V á ž n ý č. 4883: »nestačí, že byly v tuzemsku připevněny nálepky, naznačující zastavení v řeči francouzské«);

c) označení o zástavě musí býti trvalé (srv. V á ž n ý č. 4883, 11363, 3161 — nesprávně cit. již č. 4050);

d) řešení skutkové otázky, zda v daném případě jde o věc, u které možno užití symbolické tradice, věnovati je zvláště péči; (srv. V á ž n ý č. 13545: »K odevzdání [nákladního] automobilu se vyžaduje jeho hmotné odevzdání« — též v důvodech cit. u V á ž n ý č. 12138 — V á ž n ý č. 3512: »Celé zařízení bytové, vypočtené podle jednotli-

¹³⁾ I. c. str. 161, pozn. 18.

¹⁴⁾ Preuss. P. R. I. str. 917.

¹⁵⁾ Comm. II. str. 281, kde praví, že taková výhrada »einem Dritten, dem es (das Handpfand) von dem Schuldner eigen-thümlich oder pfandweise überlassen worden, nicht zum Nachtheile gereichen«.

¹⁶⁾ Tilsch, I. cit. str. 32.

¹⁷⁾ srv. Ofner II. str. 291, 278 násl.

vých součástí lze dáti v zástavu pouze hmotným odevzdáním, ježto se nejedná vzhledem k vyjmenování jednotlivých věcí o věc hromadnou, nýbrž o věci jednotlivé, jichž odevzdání a vzetí do úschovy věřitelem je snadno možné).

IV.

Jak se podává z výkladu, jež jsem podal v odst. III. tohoto pojednání, zaujímám k řešení, která ve svých shora citovaných článcích Dr. Frind a Dr. Stuchel doporučují uvažující o přípustnosti smluvního zastavení movitých věcí jednotlivých (tedy zřejmě takových, jež spadají pod § 451 obč. zák.) za ponechání zástavy v užívání zástavního dlužníka, záporné stanovisko.

Dr. Frind vychází z hlediska,¹⁸⁾ že skutečné odevzdání věci nemusí býti provázeno změnou místa, z čehož patrně dovozuje, že v takovém případě postačí zastavení dokumentovatí připevněním lehce seznatelných znamení o zastavení svědčících. Doporučuje proto, aby o celém jednání předsevzato bylo notářské osvědčení podle §u 88 not. ř. (proto, aby bylo zaručeno, že nebude jednáno na oko), v němž kromě zástavní smlouvy bude stipulovati:

a) závazek zástavního dlužníka, že svým nákladem věc opatří zřetelným, dobře připevněným a každému lehce srozumitelným označením, svědčícím o zastavení (příkladem uvádí auto),

b) smlouvu o půjčce resp. nájemní, podle níž si zástavní věřitel od dlužníka potřebnou místnost pro uložení věci vypůjčuje resp. najímá, čímž má se zdůraznit, že zástavní věřitel zůstává detentorem věci,

c) smlouvu sui generis, podle které zástavní věřitel nevzdává se detence zástavu, jež byla znameními označena, ponechává po dobu trvání zástavního práva zástavnímu dlužníku v užívání.

Proti tomuto řešení uvádí již Stuchel ve svém citov. článku, že opatření věci znameními jest podle §u 427 obč. zák. odevzdáním symbolickým a že tudíž koncepce Frindova trpí vadou ve svém teoretickém zdůvodnění. Tato námitka je správná; dovodili jsme, že způsobu tradice symbolické nelze užití u věcí, na něž dopadá § 451 obč. zák.

Avšak ani Stuchelova koncepce neuspokojuje. Stuchel vychází z ustanovení §u 467 obč. zák. a z jeho výkladu, jak jej zastává Pfersche (zástavní právo nezanikne, když se při vrácení zástavy vyhradí a okolnost ta zevně užitím znamení o zastavení svědčících dokumentuje), a pak z té okolnosti, že zákon výslovně nenormuje, aby zástava zůstala trvale v schování věřitelově; průběh jednání mezi věřitelem a dlužníkem má se notářsky osvědčiti, při čemž se kromě zástavní smlouvy konstatuje, že zástavní věřitel ponechává zástavu dlužníku v užívání za výhrady podle §u 467 obč. zák. a proti povinnosti signifikantní (tedy opět symbolická tradice!). Šem 467 obč. zák. jsem se v pojednání tomto v odst. III. podrobněji zabýval, stejně i momentem trvalosti schování a odkazují na vývody mnou uvedené. Stuchel arci sám podotýká, že jeho řešení není o nic spolehlivější nežli Frindovo a o věci se pak rozepisuje více de lege ferenda. Pokud pak uvažuje o možnosti aspoň v některých případech použití vykonatelného spisu notářského, nelze přehlédnouti úskalí §u 34 not. ř. Z praxe je mi známo, že v mnohých případech sepsání vykonatelného spisu notářského a zabavení věci podle §u 256 ex. ř. dobře posloužilo; zástavní právo

zabavením nabyté zaniká nyní za platnosti §u 3 zákona z 21. prosince 1932 č. 1 z r. 1933 Sb. z. a n., neučiní-li se návrh na povolení prodeje zabavené věci do dvou let po dni, kterého bylo zabavení vykonáno.

Judikatura našeho nejvyššího soudu se touto speciální otázkou — pokud je mi známo — nezabývala; z judikatury rakouského nejvyššího soudního dvoru poukazují na rozhodnutí citované v mém pojednání v poznámce 8) sub marg., v němž vysloven správný názor, že zástavní právo nevznikne pouhou tradicí, nýbrž vzetím do úschovy a tím stále dispozice, kterémužto požadavku ponechání zástavy dlužníku v užívání nevyhovuje. Mám za to, že i náš nejvyšší soud vzhledem k rigorosní interpretaci ustanovení o způsobech nabytí zástavního práva k movitým věcem zaujal by při řešení této speciální otázky totéž stanovisko.

ZE DNE

Rádná valná hromada sboru notářů pražského komorního obvodu konala se dne 28. dubna t. r. v Praze za předsednictva pres. Dr. Čulíka a za velmi četné účasti členů sboru; poněvadž program byl věnován hlavně otázkám stavovským, byli pozvání a zúčastnili se schůze i četní kandidáti notářství.

Po ustavujících formalitách a vřelé vzpomínce zesnulým členům přistoupil pres. Dr. Čulík ihned k probírání osnovy zákona o zvýšení notářských kaucí, úpravě agendy depositní, kolektivním ručení a oprávnění kandidátů notářství, vyličiv celou genesi této věci po stránce formální i věcné a nastíniv nynější stav osnovy, v základních rysech již dojednané. V dalším svém přednesu poukázal na nutnost mezinárodní organizace a spolupráce notářstva, abychom vybědli ze svého překerního postavení a mohli se důstojně postavit po bok notářům jiných kulturních států. Nabádal k účasti na mezinárodních kongresech v Řemesí a Bruselu, jež se budou konati letos, a referoval o stycích, jež sám navázal s notáři francouzskými, italskými a švýcarskými.

Od čtení protokolu o minulé valné hromadě bylo po návrhu několika členů a po prohlášení verifikátora, Dra K. Růžičky, upuštěno.

Výroční zprávu, velmi obšírnou a svědomitě vypracovanou, přednesl tajemnice komory, pi. Vojtková. Zprávu tuto doplnil vicepres. Dr. Ponec referátem o krocích, jež komorní podnikla k cíli řádného vymezení působnosti notářů v řízení pozůstalostním, a zejména k dosažení přídělu všech pozůstalostí notářům k projednání, jakož i přikazování písemných výkazů, jež soudy předloží strany nebo jejich zmocněnci, k prozkoumání a sepsání konečných vyřízení. Ministerstvo spravedlnosti předložilo náš požadavek k vyjádření Stálé delegaci advokátních komor a její vyjádření nám zaslalo právě v těchto dnech k nahlédnutí; toto vyjádření rozhodně odmítá jakékoliv rozšíření naší působnosti, a to způsobem pro nás přímo urážlivým, snižujícím naši práci i odbornou úroveň a prohlašujícím soudní komisařství za zcela zbytečné. Nesprávné a ničím nedoložené vývody tohoto vyjádření uvedl referent na pravou míru a vyslovil politování, že jest to právě stav advokátní, stav nám nejbližší, s nímž máme celou řadu společných bolestí i práv, — jenž proti oprávněným a důvodným požadavkům našim vystoupil tak neslýchaným způsobem. Je přesvědčen, že toto vyjádření, vypracované některým zapřísáhlým nepřitelem našeho stavu a podepsané těsně před nedávnou valnou hromadou advokátní komory, jež — jak známo — přivedla značné změny ve vedení stavu advokátního, neodpovídá smýšlení veliké většiny advokátů a nesrovnává se ani s programem nejvyššího vedení stavu, jež naopak jest nakloněno k dorozumění a kolegiální společné akci proti velmi četným škůdcům obou našich stavů a pro upevnění i rozšíření práv obou stavů. Advokátní stav je proti nám ovšem ve výhodě nejen svou početností, ale i svou organizovaností. Upozorňuje, že i my bychom potřebovali takové Stálé delegace všech notářských komor, která by byla jediným reprezentantem stavu notářského ve všech otázkách povolání i stavu, tlumočila vždy jednotný názor a tím zamezila roztržistost a nejednotnost, jaké jsme byli — bohužel — svědky i při poslední anketě delegátů

¹⁸⁾ shodně s rozh. nejv. soudu z 2. IX. 1908 Sb. XI. 4310, jak upozorňuje v cit. článku Dr. Stuchel, Nt. Ztg. 1934 str. 22.